

puheenjohtaja. Valiokunnan valittuina jäseninä toimivat koko vuoden vtt Dittmar, Elving, Brummer ja Wasastjerna, varamiehinään vtt Borenius ja Tallqvist.

Kaupunginvaltuuston sihteerinä toimi varatuomari, sittemmin senaatin kanslisti C. A. K. Gripenberg ja valtuuston notaarina lakitieteenkandidaatti K. E. L. von Pfaler.

Kaupunginvaltuusto kokoontui kertomusvuonna 22 kertaa, niistä 2 kertaa lisätyin jäsenluvuin.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjain ¹⁾ pykäläluku oli 341 ja valtuuston puolesta lähetettyjen kirjelmäin luku 223.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. *Kaupunginasemakaavaa sekä kiinteän omaisuuden hankkimista ja kaupungille kuuluvan sellaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset.*

Kaupungin luoteispuolella sijaitsevien alueiden kaupunginasemakaava ja kaupunginasemakaavan ulkopuolella olevien uusien vuokratonttien jaotuskaava. Läänin kuvernööri vaati kaupunginvaltuuston lausuntoa maistraatin hänelle korkeaan asianomaiseen paikkaan toimitettavaksi lähettämästä esityksestä, joka koski yleisen suunnitelman laatimista ja vahvistamista noudatettavaksi vuokratontteja muodostettaessa siihen soveltuviin osiin lähinnä kaupungin aluetta sijaitsevaa kaupunkiin yhdistettyä maata. Sen jälkeen kun valtuuston pöytäkirjaan oli merkitty, että kunnallispormestari O. L. Palmgren vuonna 1882 oli tehnyt valtuustolle samaa tarkoittavan esityksen, jonka valtuusto silloin oli pannut pöydälle ²⁾, kunnes rakennuskonttorissa tekeillä ollut eräiden kaupungin luoteispuolella olevien alueiden jaotuskaava oli valmistunut, valtuusto päätti ³⁾ ensin hankkia rahatoimikamarilta tiedon siitä, miten puheena olevan järjestelysuunnitelman laatiminen oli edistynyt. Kamarin ilmoitettua, että suunnitelma oli likipitäen valmis ja että sitä ennen pitkää odotettiin kamariin, valtuusto päätti ⁴⁾ kuvernöörille lähetettävässä lausunnossaan antaa tästä aiheutuvat tiedot asiasta. Lausunnossa huomautettiin m.m., että valtuusto kauan ennen kuin maistraatin taholta oli tehty asiaa koskeva ehdotus oli tuntenut ja tunnustanut tarpeelliseksi, että aivan kaupungin läheisyyteen jaettiin rakennettavaksi sopivia tontteja luovutettaviksi vähävaraisille henkilöille. Valtuusto olikin sen tähden määrännyt, että kaupungin luoteispuolella sijaitseva alue oli mitattava ja siitä laadittava kartta. Tämän työn, joka laajuutensa takia oli vienyt usean vuoden ajan, oli kuitenkin nyttemmin ilmoitettu pian valmistuvan, ja valtuusto tuli ehdotusta tarkastaessaan kiinnittämään asianmukaista huomiota niihinkin seikkoihin, joita maistraatti oli anomuksessaan kosketellut, sekä aikaan tekemään siitä aiheutuvat esitykset.

Myöhemmin ja valtuuston saatua tiedon ⁵⁾, ettei senaatti ollut halunnut

¹⁾ Saapuneiden ja ratkaistujen asiain lukumäärää ei voida ilmoittaa, koska kaupunginvaltuuston vuoden 1883 diaari on epätäydellinen. — ²⁾ Ks. s. 206. —

³⁾ Valt. pöytäk. 15 p. toukok. 2 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. kesäk. 9 §. — ⁵⁾ S:n 25 p. syysk. 41 §.

toistaiseksi ottaa tutkittavakseen maistraatin esitystä, rahatoimikamari lähetti kaupunginvaltuustolle edellä mainitun rakennuskonttorissa laaditun ehdotuksen, jolle oli annettu nimitys »Kampinmalmin sekä Sandnäsin (Hietakannaksen), Arkadian, Fjälldalin ja Bergan huvilain kaupungin- asemakaavaehdotus» esittäen, että se hyväksyttäisiin. Kamarin esitystä ¹⁾ ei otettu käsiteltäväksi vuoden varrella, mutta valtuusto päätti ²⁾ julkaista sen painosta.

Eräälle Malminkadusta luoteiseen sijaitsevalle alueelle tulevien vuokratonttien jaotuskaava. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ kaupungininsinöörin laatiman suunnitelman Malminkadun, Kampin harjoituskentän sekä Annan- ja Fredrikinkatujen luoteisten jatkeiden välisen, kortteliksi n:o 162 merkityn käyttämättömän alueen jakamisesta yhdeksäksi vuokratontiksi.

Katajanokan kaupungin asemakaavan uudestijärjestely, satamaradan rakentaminen, Eteläsataman satamalaiturien laajentaminen y. m. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1879 päättänyt ⁴⁾ varata sen Katajanokan alueen, joka voimassa olevan kaupungin asemakaavan mukaan käsitti korttelit n:ot 150, 151 ja 152 ynnä niiden väliset puuistutukset ja venesataman sekä korttelin n:o 142 tai ainakin sen osan siitä, jota ei voitu katsoa tarpeelliseksi rahapajalle, yksinomaan kaupan ja merenkulun tarpeisiin sekä kehoittanut rahatoimikamaria tarjoamaan yli-insinööri H. Th. Tallqvistille tehtäväksi laatia mainitun päätöksen pohjalla kaupungin laskuun yksityiskohtaisen ehdotuksen Katajanokan kaupungin asemakaavaan tehtävistä muutoksista. Tämän johdosta insinööri Tallqvist oli vuonna 1882 antanut kamariin Helsingin Katajanokan länsiosan asemakaavaehdotuksen ⁵⁾, johon m. m. liittyi Eteläsataman ja maan rautatieverkon välisen rautatieyhteyden järjestämissuunnitelma; yhdysrata ajateltiin rakennettavaksi Töölönlahden rannalla olevalta rautatiepenkereeltä pitkin Kaisaniemen rantaa, Kasvitieteellisen puutarhan läpi, Siltavuoren rantakatua pitkin, Uudenmaan pataljoonan kasarmin tontin läpi ja Pohj. rantakatua pitkin sekä viimein Katajanokan kanavan pohjoisen suun yli venäläisen kirkon ja rahapajan länsipuolitse Katajanokan etelälaidalle, mistä raide haarautuisi kaikille Eteläsataman satamalaitureille ja makasiinitonteille.

Kamari vaati kaupungininsinööriltä lausuntoa sekä yli-insinööri Tallqvistin ehdotuksesta että myös pörssikaupanvälittäjä A. G. Laurellin valtuustolle lähettämästä ehdotuksesta ⁶⁾, joka koski Eteläsataman parempaa hyväksikäyttöä ja jonka valtuusto vuonna 1883 oli lähettänyt ⁷⁾ kamariin käsiteltäväksi puheena olevan asian yhteydessä.

Kaupungininsinööri antoi sen jälkeen kamarille sekä vaaditut lausunnot ⁸⁾ että myös asiaa koskevan eri esityksen ⁹⁾. Lausunnonsaan yli-insinööri Tallqvistin ehdotuksesta kaupungininsinööri piti siinä ehdotettua Katajanokan satamalaiturien, kauppamakasiinien, rautatieaitteiden ja tavarasuojain järjestelyä nerokkaana. Pitkät rantasillat oli suunniteltu selväpiirteisen suoraviivaisiksi, jollaisina ne vähimmin kustannuksin tarjosivat mahdollisimman edullisen tuloksen tilaan ja mukavuuteen nähden. Katujen suunnat, korttelijako y. m. näytti myöskin olevan täydellisesti harkittu ja hyvin perusteltu. Tarpeetonta ja sopimatonta oli kuitenkin, että kaupunki sitoutuisi

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 3 v:lta 1884. — ²⁾ Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 12 §. — ³⁾ S:n 5 p. kesäk. 6 §. — ⁴⁾ Ks. s. 5. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1 v:lta 1884, Liite A. — ⁶⁾ S:n s:n s:n, liite E. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 20 p. helmik. 9 §. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1 v:lta 1884, liitteet B. ja F. — ⁹⁾ S:n s:n s:n, liite C.

käyttämään eräitä tontteja määrättyihin tarkoituksiin, kuten tullikamariksi, satamakonttoriksi, pakkahuoneeksi ja varastomakasiiniksi, minkä tähden nämä ehdotukseen merkityt nimitykset olisi poistettava, sitäkin suuremmalla syyllä, kun kaupunki piakkoin sai haltuunsa Länt. rantakadun varrella olevan korttelin n:o 54 sille rakennettuine muonamakasiineineen, joka pitkiksi ajoiksi tarjosi riittävästi tilaa juuri näille laitoksille. Yli-insinööri Tallqvistin ehdottamaa tapaa aikaansaada rautatieyhteys Eteläsataman ja maan rautatieverkon välille kaupungininsinööri sen sijaan ei voinut puoltaa, etusijassa taloudellisista syistä. Edellä mainitussa kamarille antamassaan eri esityksessä kaupungininsinööri ehdotti, että yhdysrata sen sijaan vedettäisiin kaasulaitoksen luona olevalta valtionrautateiden kuormaustaikalta pitkin Länt. Henrikinkatua Itäisen esplanaadin eteläkulman läpi, Pohj. Esplanaadinkadun yli teatterin pohjoispuolelta Teatteriesplanaadiin sekä esplanaadien läpi edelleen Kauppatorille ja haarautuisi sieltä Länt. rantakadulle ja tarpeen vaatiessa Katajanokalle. Samassa esityksessä ehdotettiin edelleen Eteläsataman satamalaitureita laajennettavaksi siten, että kaksi laiturihaaraa rakennettaisiin kohtisuoraan Länt. rantakadun pituussuuntaa vastaan siten, että toinen niistä ulkonisi satamalaiturista heti keittohuoneen eteläpuolella ja toinen etelänpuoleisesta niistä molemmista laiturihaaroista, jotka sulkiivat pienemmän venesataman, n. s. Keisarinkarille päin, jota kohden sitäpaitsi rakennettaisiin aallonmurtaja Kauppatorin puolelta, minkä ohessa mainittu venesatama täytettäisiin. Esitys sisälsi sitäpaitsi vaihtopuoliset ehdotukset Saunakadun ja Makasiinirantakadun makasiinitonttien uudestijärjestelämisestä. Pörssikaupanvälittäjä Laurellin ehdotuksesta kaupungininsinööri lausui, ettei sitä voitu ottaa ohjeeksi mitään edellä mainittua kysymystä ratkaistaessa. Sitäpaitsi kaupungininsinööri eri kirjelmässä ilmoitti ¹⁾, että kaupungilla oli oikeus vaatia itselleen alue, joka oli aidattu Katajanokan kasarmiinon yhteyteen ja joka olisi otettava mainitun kaupunginosan uuteen asemakaavaan.

Rahatoimikamari esitti ²⁾ sen jälkeen, että kaupunginvaltuusto päättäisi: puolestaan hyväksyä yli-insinööri Tallqvistin laatiman Katajanokan länsiosan kaupunginasemakaavaehdotuksen, kuitenkin sellaisin muutoksien ja lisäyksin, että erinäisiä ehdotukseen merkittyjä nimityksiä poistettiin, että pienehkölle osalle eteläistä laituria alaa merkittiin tilaa varastomakasiineille aivan lähelle rantaa ja että kaupungille kuuluva, mutta Katajanokan kasarmin tontin yhteyteen aidattu alue myöskin sisällytettiin suunnitelmaan;

pyytää yli-insinööri Tallqvistia tekemään ehdotukseensa edellä mainitut muutokset ja lisäykset sekä sen jälkeen anoa vahvistusta tälle Katajanokan kaupunginasemakaavaehdotukselle;

tehdä esityksen, että valtio puolestaan rakentaisi yli-insinööri Tallqvistin ehdottaman rautatien Töölönlahden rannalla olevalta penkereeltä pitkin mainittua lahtea sekä Siltavuoren rantakatua ja Pohj. rantakatua Eteläsatamaan ja Katajanokalle, kuitenkin olosuhteiden kenties vaatimien radansuunnan muutoksien kaupungin luovuttaessa ilmaiseksi maan tätä rautatietä ja Katajanokan rautatieasemaa varten ehdoin, että täyteaineen kuljetuksesta Katajanokalle ei rautateillä laskettu rahtia

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1 v:lta 1884, liite D. — ²⁾ S:n s:n s:n, päämielintö.

enempää kuin että tämän kuljetuksen aiheuttamat suoranaiset kustannukset tulivat peitetyiksi; samoinkuin

ryhtyä toimenpiteisiin, jotta edellä mainittu Katajanokan kasarmintonttiin yhdistetty kaupungin alue palautettaisiin kaupungin haltuun ja siellä olevat valtion rakennukset poistettaisiin.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ julkaista rahatoimikamarin esityksen painosta. Asia ei joutunut lopullisesti käsiteltäväksi kertomusvuoden kuluessa.

*Saunatietä ja sen varrella olevia makasiinitontteja koskeva kaupungin-
asemakaavan muutos.* Säätövaltuuston rakentamista Tähtitorninvuorten itäosaan koskevan kysymyksen yhteydessä kaupunginvaltuusto yhdessä sääty-
talovaltuuskunnan kanssa päätti ²⁾ korkeimmasta paikasta anoa Saunatien ja sen varrella sijaitsevien makasiinitonttien kaupungin-
asemakaavaa muuttavaksi.

*Eteläsataman laiturihaaroja koskeva kaupungin-
asemakaavan muutos.* Kaupungininsinööri oli rahatoimikamarille ilmoittanut, että purettaessa Eteläsataman pohjoista laiturihaaraa sitä muutettaessa kivilaituriksi oli havaittu laiturihaaran sisäpuolelta eli venehaaran suunnalta laskeutuneen niin, ettei se tarjonnut kyllin varmaa perustaa kivilaiturille. Puulaiturin sisäreunaa pitkin olisi sen tähden paaluttamalla rakennettava uusi laiturihaara, jonka leveyden tuli olla vähintään 5 jalkaa. Kamarin myöntynyt tähän ja annettua kaupungininsinöörille määräyksen työn jatkamisesta tällä tavalla, kamari ottaen huomioon, että laiturihaaran mitat olivat mainitut voimassa olevassa kaupungin-
asemakaavassa, ilmoitti kaupunginvaltuustolle, että siten uudestirakennettu laituri tuli ulottumaan 5 jalkaa sisäpuoleltaan olevan venehaaran alueelle. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ korkeimpaan paikkaan lähetettävässä esityksessä anoa lupaa edellä mainittuun poikkeamiseen kaupungin-
asemakaavasta.

Ennenkuin kaupunginvaltuuston esitystä asiasta oli ehditty lähettää, rahatoimikamari edelleen ilmoitti kaupungininsinöörin myöhemmin ilmoittaneen, että puheena olevalle laiturihaaralle oli havaittu tarvittavan uusi samanlainen ja samanlevyinen alusta myöskin ulkopuolelle eli Eteläsatamaan päin sekä että samassa satamassa oleva eteläinen laiturihaara, joka lähiaikoina muutettaisiin kivilaituriksi, niinikään tuntui sekä sisä- että ulkopuolelleen tarvitsevan uuden samanlaisen alustan kuin pohjoisenkin. Asiaa esiteltäessä valtuusto päätti ⁴⁾ sitä koskevassa esityksessään anoa sellaista kaupungin-
asemakaavan muutosta, että Eteläsataman sekä pohjoista että eteläistä laiturihaaraa saisi laajentaa enintään 5 jalkaa kummallekin puolelle.

Myöhemmin ilmoitettiin ⁵⁾ senaatin hyväksyneen puheena olevan kaupungin-
asemakaavan muutoksen.

Vuoden 1883 talousarvion järjestelyssä kaupunginvaltuusto oli myöntänyt ⁶⁾ määrärahan Eteläsataman eteläisen venehaaran eteläpään yli rakennettavan suljetun tavarasuojan esitöitä varten. Koska tämän tavarasuojan rakentaminen edellytti siellä olevan eteläisen laiturihaaran eteläpään täyttämistä 65 jalan leveyteen, valtuusto päätti ⁷⁾ anoa korkeimmasta paikasta lupaa tavarasuojan rakentamiseen mainittuun paikkaan voimassa olevasta kaupungin-
asemakaavasta poiketen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 13 §. — ²⁾ Ks. s. 274. — ³⁾ Valt. pöytäk. 16 p. tammik. 15 §. — ⁴⁾ S:n 30 p. tammik. 3 §. — ⁵⁾ S:n 5 p. kesäk. 20 §. — ⁶⁾ Ks. s. 218. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 30 p. tammik. 4 §.

Myöhemmin ilmoitettiin ¹⁾ senaatin hyväksyneen tämänkin kaupungin asemakaavan muutoksen.

Punavuorenkadun tonttien n:ot 7 ja 9 tonttijaon muutos. Läänin kuvernööri vaati kaupunginvaltuuston lausuntoa talonmistaja G. R. Ståhlbergin anomuksesta, että tonttien n:ot 7 ja 9 jakoa muutettaisiin siten, että niistä muodostettaisiin kaksi uutta tonttia, joista toisen, mainitun kadun varrella sijaitsevan, pinta-ala olisi 15,891 ³⁵ neliöjalkaa ja toisen, Ison Robertinkadun varrelle tulevan, 15,648 ⁷⁵ neliöjalkaa. Lähetettyään ²⁾ asian rahatoimikamariin valtuusto kamarin ehdotuksesta päätti ³⁾ lausunnossaan puoltaa talonmistaja Ståhlbergin anomusta.

Aleksanterinkadun talon n:o 22 osto ja raatihuoneen uudesti- ja muutosrakennustyöt. Kaupunginvaltuuston anomuksesta maistraatti oli vuonna 1882 toimittanut ⁴⁾ valtuuston lisäjäsenten vaalin käsittelemään kysymystä Aleksanterinkadun talon n:o 22 ostamisesta kaupungille ja sen ohessa kysymystä, oliko vuonna 1881 päätetty ⁵⁾ raatihuoneen uudesti- ja muutosrakennustyö, jota varten lisätyt kaupunginvaltuutetut olivat myöntäneet 100,000 markkaa, mutta jonka kustannusarvio oli noussut 158,000 markkaan, siitä huolimatta pantava toimeen ja tähän tarkoitukseen myönnettävä lisävaroja. Sen johdosta, että maistraatti tällöin oli hylännyt suuren joukon vaalilippuja, oli vaalista kuitenkin valitettu. Vuonna 1883 maistraatti ilmoitti ⁶⁾, että hylätyt vaaliliput oli senaatin valitusasiassa antaman tuomion nojalla uudestaan avattu, annetut äänet merkitty muistiin ja laskettu yhteen, minkä jälkeen maistraatti oli julistanut seuraavat henkilöt valituiksi kaupunginvaltuuston lisäjäseniksi, nimittäin: ylitirehtööri S. V. Calamnius, ratatirehtöörin apulainen H. E. Gummerus, tehtailija J. E. Engström, kamreeri E. E. Schybergson, kauppias E. Rudolph, pankinjohtaja J. Lupander, kauppaneuvos G. F. Stockmann, kirjakauppias K. E. Holm, apteekkari A. K. Osberg, johtaja S. E. Kullhem, tehtailija A. L. Hartwall, oikeusraatimies E. Öhman, kauppiaat E. J. Willstedt ja C. O. Lindström, arkkitehti C. G. Hiort af Ornäs, kauppiaat A. Dahl ja E. F. M. Hallberg, arkkitehti, kollegiasessori C. Kiseleff, kivipainaja A. Liewendahl, päätoimittaja, filosofianmaisteri J. A. Schauman, lääketieteen tohtori C. F. Wahlberg, rautatienhallituksen sihtööri C. B. Federley, arkkitehti G. F. Granholm ja kauppias N. Kochtomoff.

Lisätty kaupunginvaltuusto otti sen jälkeen asian käsiteltäväkseen ja päätti ⁷⁾ tällöin hylätä ehdotuksen mainitun talon ostamisesta sekä asettaa valiokunnan ⁸⁾ selvittelemään, voitaisiinko niille virastoille, joiden sopivampien huoneistojen tarpeen tyydyttämiseksi raatihuone olisi ollut uudestirakennettava, saada tarkoitustaan täysin vastaavat huoneistot muulla tavalla, minkä jälkeen asia uudestaan esiteltäisiin lisätyille kaupunginvaltuutetuille.

Valiokunnan mietinnössään ⁹⁾ oltua sitä mieltä, että mainituille virastoille oli mahdollista hankkia huoneistot muulla tavoin kuin suorittamalla raatihuoneessa muutosrakennustöitä, lisätyt kaupunginvaltuutetut päättivät ¹⁰⁾ jättää aikaisemmin päätetyn raatihuoneen uudesti- ja lisärakennustyön suorittamatta ja antaa kysymyksen lisävarojen myöntämisestä tähän tarkoitukseen sen johdosta raueta.

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. syysk. 28 §. — ²⁾ S:n 24 p. huhtik. 9 §. — ³⁾ S:n 15 p. toukok. 11 §. — ⁴⁾ Ks. s. 207. — ⁵⁾ Ks. s. 166. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 25 p. syysk. 11 §. — ⁷⁾ Lis. valt. pöytäk. 16 p. lokak. 1 §. — ⁸⁾ Ks. s. 288. — ⁹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 12. — ¹⁰⁾ Lis. valt. pöytäk. 20 p. marrask. 1 §.

Valiokunnan esittämästä selvityksestä, jossa käsiteltiin kyseisten virastojen huoneistokysymystä, tehdään selkoa ¹⁾ toisaalla tässä kertomuksessa.

Kulmakadun tontin n:o 6 viereisen kallioalueen myynti. Luutnantin leski F. Nyberg, jolla oli aikomuksena rakentaa kivinen asuinrakennus omistamalleen Kulmakadun tontille n:o 6 (osoite n:ot 3 ja 5), oli rahatoimikamarilta anonut saada tonttiin yhdistettäväksi lunastaa 2,518.75 neliöjalan laajuisen alueen sen pohjoispuolella olevasta kalliosta, jota ei ollut jaettu rakennustontteihin. Anomukseen liittyi todistus, jonka mukaan kallion vuokraajalla ei ollut mitään sitä vastaan, että mainittu alue lohkaistiin siitä ja yhdistettiin mainittuun tonttiin. Kamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ 503:75 markan korvauksesta luovuttaa kyseisen palasen tontin pohjoispuolella olevaa kalliota hakijalle rakennettavaksi hänen tonttinsa yhteydessä oikeuttaen hänet sen jälkeen kun alue tonttiin yhdistettynä oli otettu kaupunginasemakaavaan, saamaan kaupungilta sen kauppakirjan.

Kumtähden tilan myyntitarjous. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1882 lähettänyt ³⁾ rahatoimikamariin vapaaherra Hj. E. G. von Bonsdorffin tekemän tarjouksen myydä kaupungille 250,000 markan hinnasta Kumtähden tilan, joka käsitti Viksbergin allodisäterin ja sen kanssa yhdysviljelyksessä olevan Kottbyn verotalon, kummatkin Helsingin pitäjän Kumtähden kylässä. Tämän johdosta ja kun mainitun tilan luotettava arviointi saattoi tapahtua ainoastaan maan paljaana ollessa, kamari vuonna 1883 esitti, että valtuusto antaisi kamarille tehtäväksi niin pian kuin vuodenaika sen salli panna toimeen tilan täydellisen arvioinnin käyttäen siihen tarpeelliseksi katsottua asiantuntija-apua sekä sen jälkeen antaa valtuustolle lopullisen lausunnon asiasta. Tähän valtuusto myöntyi ⁴⁾.

Myöhemmin valtuusto ilmoitti ⁵⁾ vapaaherra von Bonsdorffin sittemmin ilmoittaneen kamarille, että hän oli myynyt tilan yksityiselle henkilölle, minkä johdosta kysymys sen ostamisesta kaupungille oli rauennut.

Tonttipaikan luovuttaminen säätytalolle. Säätyjen säätytalokysymystä varten asettaman valtuuskunnan esityksen karttaan tarkemmin merkityn, Tähtitorninmäen itäosassa sijaitsevan alueen luovuttamisesta säätytaloa ynnä tarpeellisia teitä ja istutuksia varten kaupunginvaltuusto lähetti ⁶⁾ rahatoimikamariin. Lausunnoissaan, joka kaupungininsinöörin laatimien, Saunatien ja Makasiininrantakadun järjestelyä koskevien kolmen vaihtuopolisen ehdotuksen ohella painatettiin ⁷⁾, kamari ehdotti, että valtuuskunnan pyytämä alue ilmaiseksi luovutettaisiin säätytalon paikaksi. Kaupungin puolelta olisi silloin kuitenkin pantava ehdoksi, että tämän alueen luovuttaminen ei saanut estää sitä jo aikaisemmin suunniteltua voimassa olevan kaupunginasemakaavan muutosta, että Saunatien itäpuolella olevat varastomakasiinit, jotka kaupunginasemakaavan ja senaatin päätöksen mukaan oli poistettava ennen tammikuun 30 päivää 1887, saisivat jatkuvasti jäädä paikalleen; suunniteltu säätytalo olisi sen ohessa veloitettava toisaalta tasoittamaan, istuttamaan ja pitämään kunnossa sekä Tähtitorninmäen itäosa että Saunatien ja Länt. rantakadulta säätytalon luo vievän tien välille jäävä maakaistale, toisaalta suorittamaan kaupungille lunastushinta erästä alueen pohjoispuolella olevasta makasiini- ja

¹⁾ Ks. ss. 288—290. — ²⁾ Valt. pöytäk. 11 p. jouluk. 15 §. — ³⁾ Ks. s. 207. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 20 p. helmik. 17 §. — ⁵⁾ S:n 25 p. syysk. 39 §. — ⁶⁾ S:n 20 p. helmik. 11 §. — ⁷⁾ S:n 10 p. huhtik. 12 §.

ulkohuonerakennuksesta sekä vuokratontista samoinkuin mainitulle tontille rakennetusta saunarakennuksesta (n.s. Dahlströmin saunasta) ja lopuksi korvaamaan kaupungille Saunatien länsipuolella olevien makasiinitonttien n:ot 19—27 ynnä niillä olevien rakennusten pakkolunastamisesta aiheutuvat kustannukset.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ maksutta luovuttaa säätytalon rakentamista varten säätytalovaltuuskunnan ehdottaman alueen, kuitenkin niin laajennettuna, että se idässä rajoittui Saunatiehen, sekä muuten seuraavin ehdoin:

1) että säätytalo velvoitettiin tasoittamaan, istutuksilla ja teillä varustamaan ja pitämään kunnossa koko kyseiseen tarkoitukseen luovutettu alue;

2) että säätytalovaltuuskunta teki niiden henkilöiden kanssa, joilla oli hallussaan mainitulla alueella olevaa maata, sopimuksen sen luovuttamisesta sekä sillä olevien rakennusten poissiirtämisestä, jota vastoin kaupungille ei tarvinnut suorittaa mitään korvausta kyseisestä maasta eikä rakennuksista; samoinkuin

3) että valtuuskunnan yhteisesti kaupungin viranomaisten kanssa tuli asianmukaisessa järjestyksessä anoa sellaista muutosta voimassa olevaan kaupunginasemakaavaan, että säätytalon sai rakentaa ehdotettuun paikkaan, että Saunatien itäpuolella olevia silloisia makasiinitontteja edelleenkin sai käyttää tähän tarkoitukseen sekä että mainittua tietä Saunakadun nimisenä sai leventää 30 jalkaa länteenpäin eli 60 jalan leveyteen.

Myöhemmin säätytalovaltuuskunta ilmoitti hyväksyneensä edellä mainitut kaupunginvaltuuston asettamat ehdot sekä valinneensa päätoimittaja, filosofianmaisteri J. A. Schaumanin, ylim. professori O. Donnerin, ylinsinööri H. Th. Tallqvistin ja pormestari J. G. Sohlmanin puolestaan yhdessä kaupungin viranomaisten kanssa ryhtymään kohdassa 3) mainittuun toimenpiteeseen. Tämän johdosta valtuusto päätti²⁾ kehoittaa rahatoimikamaria antamaan laatia puheena olevasta alueesta ja sen läheisistä rantakaduista asemapiirroksen, johon merkittäisiin edellä esitetyt kaupunginasemakaavan muutokset. Sen ohessa valtuusto antoi valiokunnalle, johon kuuluivat vtt Elving, Dittmar, Wegelius ja Frosterus, tehtäväksi yhdessä valtuuskunnan asettaman valiokunnan kanssa laatia ehdotuksen puheena olevaa kaupunginasemakaavan muutosta koskevaksi esitykseksi.

Säätytalovaltuuskunnan ja kaupunginvaltuuston valiokuntain yhdessä suoritettua niille annetun tehtävän ensin lisätty säätytalovaltuuskunta ja sen jälkeen valtuusto hyväksyivät³⁾ muutoksitta heidän esitysehduksensa.

Tonttipaikan luovuttaminen sokeainopistolle. Sokeainopiston kouluneuvoston tekemän anomuksen, että kaupunki maksutta luovuttaisi Merikadun tontin n:o 2 tai jonkin muun meren rannalla sijaitsevan terveellisen paikan oman talon rakentamiseksi opistolle, kaupunginvaltuusto lähetti⁴⁾ rahatoimikamariin. Kaupungininsinööri, jolta kamari pyysi tästä asiasta lausuntoa, huomautti, että anomuksessa mainittu tontti, joka oikeastaan olisi merkittävä Laivanvarustajankadun tontiksi n:o 2 (osoite Merikatu n:o 1), oli annettu vuokralle eikä siis ollut käytettävissä sekä että muille merenrantatonteille ei vielä ollut olemassa vesi- ja viemärijohtoja, mistä syystä ne

¹⁾ Valt. pöytäk. 24 p. huhtik. 1 §. — ²⁾ S:n 5 p. kesäk. 21 §. — ³⁾ S:n 20 p. marrask. 1 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. kesäk. 18 §.

eivät hyvin soveltuneet tähän tarkoitukseen, mutta ehdotti puolestaan, että laitokselle luovutettaisiin Puistokadun tontti n:o 4 (osoite n:o 7) ja Pietarinkadun tontti n:o 2 (osoite n:o 4), mitkä m. m. tulisivat osallisiksi vuoden varrella Puistokatuun lasketuista vesi- ja viemärijohtoista. Sen jälkeen kun katselmukset oli toimitettu viimeksi mainituilla tonteilla sekä Töölönlahden pohjoispuolella sijaitsevalla, Eläintarhan huvila n:o 14 nimisellä käyttämättömällä alueella, jota kamarin mielestä myös voitiin ajatella opiston paikaksi, kamari ehdotti, että valtuusto tarjoaisi sokeainopistolle Eläintarhan huvilan n:o 14 suunnitellun talon rakentamista varten opiston käytettäväksi ilman kaupungille suoritettavaa maksua ja niin pitkäksi ajaksi kuin opistoa siellä asianmukaisesti toiminnassa pidettiin.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hylkäsi¹⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen ja kehoitti kamaria tiedustelevaan, voitiinko pyydetty Laivanvarustajankadun tontti n:o 2 vuokraajain kanssa sopimalla saada käytettäväksi, ja ellei tämä käynyt päinsä, ehdottamaan jonkin toisen; sokeainopistolle sopivan paikan. Tämän johdosta kamari tiedoitti, että mainitut vuokraajat olivat ilmoittaneet suostuvansa 14,000 markan kertakaikkisesta korvauksesta luovuttamaan kaupungille kyseisen tontin sillä olevine puisine asuinrakennuksineen. Sen ohessa kamari ilmoitti, että muuan halukas ostaja oli ilmoittanut suostuvansa lunastamaan Puistokadun tontin n:o 4 sille katselmustoimituksessa määrätystä arvioinnasta, Smk:sta 15,330:70. Näissä oloissa valtuusto päätti²⁾ antaa kysymyksen Laivanvarustajankadun tontin n:o 2 luovuttamisesta sokeainopistolle raueta, mutta kehoittaa kamaria muuten suorittamaan valtuuston aikaisemmin antaman tehtävän, minkä ohessa kamarilla oli oikeus Puistokadun tontin n:o 4 suhteen täysin vapaasti menetellä niinkuin tavallisesti kaupungin tontteja myytessä.

Lisäalueen luovuttaminen kirurgiselle sairaalalle. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1882 lähettänyt³⁾ rahatoimikamariin läänin kuvernöörin valtuustolle lähettämän kirjelmän, jossa vaadittiin kaupunginvaltuuston lausuntoa vireille pannusta kysymyksestä, joka koski 15,000 neliöjalan laajuisen lisäalueen luovuttamista Ulriikaporinvuorelta Kasarminkadun varrelle rakennettavaksi suunnitellulle kirurgiselle sairaalalle. Kamarin annettua vuonna 1883 lausunnon asiasta valtuusto sen ehdotuksen mukaisesti päätti⁴⁾ lausunnossaan ilmoittaa, että valtuusto oli halukas ilman korvausta luovuttamaan tähän tarkoitukseen kyseisen alueen siinä tapauksessa, että sen käyttäminen havaittiin ehdottoman tarpeelliseksi ja silloin nimenomaisella ehdolla, että tuleville rakennuksille sekä Ulriikaporin että Fabianinkadun puolelle tehtiin siistit julkisivut.

M yöhemmin ilmoitettiin senaatin ottaneen vastaan kaupunginvaltuuston tarjouksen kyseisen lisäalueen luovuttamisesta sitä varten määrättyin ehdoin ja samalla antaneen kuvernöörille määräyksen hankkia valtuustolta sen johdosta tarpeellista kaupunginasemakaavan muutosta valaiseva asemapiirros. Valtuusto antoi⁵⁾ rahatoimikamarille tehtäväksi huolehtia mainitun asemapiirroksen hankkimisesta.

Mooseksenuskolaisten hautausmaan laajentaminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1882 palauttanut⁶⁾ rahatoimikamariin mooseksenuskolaisen seurakunnan hautausmaan laajentamista koskevan anomuksen antaen samalla kamarille tehtäväksi antaa lausunnon kysymyksestä, voitiinko mai-

1) Valt. pöytäk. 23 p. lokak. 6 §. — 2) S:n 11 p. jouluk. 14 §. — 3) Ks. s. 208. — 4) Valt. pöytäk. 30 p. tammik. 14 §. — 5) S:n 25 p. syysk. 3 §. — 6) Ks. s. 209.

nitun seurakunnan uudelle hautausmaalle luovuttaa sopivaa maata Sofielundin tai Forsbyn tiloilta tai voiko kaupunki osoittaa sitä muualta. Tämän johdosta kamari ehdotti, että tähän tarkoitukseen luovutettaisiin 5 virstan päässä kaupungista sijaitseva, Forsbyn tilan maalla oleva hietapohjainen laakso, jolle vei 3,500 jalan pituinen sivutie It. viertotieltä. Forsbyn tilan vuokraaja, maanviljelijä B. E. von Schantz, oli ilmoittanut suostuvansa maan käyttämiseen tähän tarkoitukseen ehdoin, että hänen vuokramaksuaan alennettiin 100 markkaa tynnyrialalta siihen käytettyä maata. Sen varalta, että tämä paikka luovutettiin puheena olevaan tarkoitukseen, kamari jätti valtuuston ratkaistavaksi, tuliko luovutuksen tapahtua ilmaiseksi vai maksusta, joka vastasi edellä mainittua kaupungin tappioksi koituvaa vuokranalennusta.

Ennenkuin asiassa muihin toimenpiteisiin ryhdyttiin, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ hankkia mooseksenuskolaisen sotilasseurakunnan kruununrabbiinilta lausunnon siitä, soveltuiko hautausmaaksi ehdotettu alue tähän tarkoitukseen, sekä pyytää rahatoimikamarilta tietoa sen pinta-alasta ja siitä, täyttikö se ne vaatimukset, jotka maan terveydenhoitosääntö asetti sopivalle hautausmaalle.

Asiaa ei ratkaistu kertomusvuoden kuluessa.

Malminkadun varrella sijaitsevan käyttämättömän alueen säilyttäminen kaupungin hallussa. Rahatoimikamari oli vuonna 1881 Malminkadun suuntaa koskevan kaupunginasemakaavan muutosasian ²⁾ yhteydessä ehdottanut, että ent. Malminkadun tontit n:ot 1 ja 2 määrätyin ehdoin myytäisiin. Luopuen tästä ehdotuksesta kamari vuonna 1883 esitti, että sekä mainitun kadun oikaisemisen johdosta syntynyt, korttelissa n:o 67 a oleva uusi tontti-alue että myöskin edellä mainitut kaksi tonttia eli siis koko mainitussa korttelissa oleva käyttämätön alue toistaiseksi säilytettäisiin kaupungin hallussa. Kaupunginvaltuusto myöntyi ³⁾ tähän esitykseen.

2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja nautinto-oikeutta koskevat kysymykset.

Uuden kaatopaikan järjestäminen Kampinmalmin kaatopaikan sijaan ja jätteiden kuljettaminen satamiin. Sen jälkeen kun läänin kuvernööri tehtyjen valitusten johdosta oli kehoittanut maistraattia ryhtymään toimenpiteisiin uuden lannankaatopaikan valitsemiseksi siihenastisen Kampinmalmilla olleen kaatopaikan sijaan kaupunginvaltuusto vuonna 1882 oli ilmoittanut maistraatille pitäneensä tarpeellisena jatkuvasti, kunnes oli ehditty ryhtyä kaupungin makkipuhtaanapitoimen täydellistä uudestijärjestelyä tarkoittaviin suunniteltuihin toimenpiteisiin, sallia mainitun paikan käyttämisen kaatopaikkana. Hankittuaan sen jälkeen terveyslautakunnalta lausunnon asiasta kuvernööri vuonna 1883 yksissä neuvoin maistraatin kanssa sakon uhalla kielsi kaiken lannan ja muun lian kaatamisen puheena olevaan paikkaan helmikuun 1 p:n jälkeen. Tämän johdosta valtuusto kehoitti ⁴⁾ rahatoimikamaria kiirehtimään sen käsiteltäväksi lähetetyn makkipuhtaanapidon ja kaatopaikkojen uudestijärjestelyä koskevan kysymyksen käsittelyä. Sen jälkeen valtuustolle

¹⁾ Valt. pöytäk. 30 p. tammik. 6 §. — ²⁾ Ks. s. 156. — ³⁾ Valt. pöytäk. 20 p. helmik. 21 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. tammik. 10 §.